



Roviltnemnda for region 7 - Nordland

Saksbehandler, innvalgstelefon

Øyvind Skogstad, 75 53 15 68

Saksframlegg - møte 2/2020 i Roviltnemnda for region 7 - Nordland

Sak 3/2020 Konstituering av roviltnemnda for region 7 – Nordland

Klima- og miljødepartementet har oppnevnt faste medlemmer og varamedlemmer fra fylkestinget til roviltnemnda i forvaltningsregion 7 (Nordland), se vedlegg 1. Det framgår av roviltforskrifta § 5 med kommentarer at nemnda selv velger sin leder. Nemnda kan også velge nestleder dersom den finner det formålstjenlig.

Sekretariatets forslag til vedtak

Roviltnemnda i region 7 – Nordland velger følgende nemndsmedlemmer som leder og nestleder for nemnda:

Som leder velges: (ingen innstilling)

Som nestleder velges: (dersom nemnda ønsker å velge nestleder, ingen innstilling)

Leder og nestleder er valgt for to år: 2020-2021, frem til Sametinget har gjort ei ny oppnevning av deres representanter.

Sak 4/2020 Godkjenning av innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 2/2020 uten merknader.

Sak 5/2020 Godkjenning av protokoll fra møte 4/2019

Utkast til protokoll fra møte 4/2019 er publisert på nemndas nettside. Den er også lagt ved saken (vedlegg 2).

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokollen fra møte 4/2019 uten merknader.



Sak 6/2020 Godkjenning av protokoll fra møte 1/2020

Utkast til protokoll fra møte 1/2020 er publisert på nemndas nettside. Den er også lagt ved saken (vedlegg 3).

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokollen fra møte 1/2020 uten merknader.

Sak 7/2020 Møteplan for rovviltnemnda i region 7 - 2020

Sekretariatet anbefaler at nemnda fastsetter møteplan for de faste møtene i nemnda. I forslag til møteplan har vi listet opp de viktigste sakene.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland vedtar møteplan for nemnda i 2020:

Møte 3/2020, torsdag 28. mai

- *Kvote for betinget skadefelling 2020/2021*
- *Kvote for lisensfelling på jerv 2020*
- *Kvote for lisensfelling på bjørn 2020*

Møte 4/2020, 24. september

- *Kvote for jakt på gaupe 2021*

Møte 5/2020, 26. november

- *Fordeling av ubrukte FKT-midler i 2020*
- *Fastsetting av rammer for FKT-midler i 2021*

Ved behov kan det avtales ekstraordinære møter i løpet av året.



Sak 8/2020 Forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak – forbruk 2019 og budsjett 2020

Sekretariatets forslag til vedtak:

Nemnda godkjenner føringene i saksframlegget for Fylkesmannens videre saksbehandling, med følgende budsjettfordeling:

a) Drift av nemnda og sekretariatet, kap. 1420.21.

Budsjett på kr 825 000,- til dekking av møtegodtgjørelse og reiser til nemnda, og til drift av sekretariatet.

b) Forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak, kap. 1420.73:

Årets tildeling er på kr 8 500 000,-. I tillegg kommer restmidler på kr 787 228,- fra 2019 som er utbetalt til tiltak i 2020. Dette gir et samlet budsjett for 2020 på kr 9 287 228,-, fordelt som følger:

- Tiltak i sauencæringa – kr 2 720 000,-
Prioriterte tiltak:
 - Gjeting/utvida tilsyn i regi av beitelag/kommuner, i kombinasjon med vokterhund eller kadaverhund, og ved akutte tap.
 - Elektronisk overvåking (innkjøp av radiobjeller/e-bjeller/smartbjella).
 - Planlagt tidlig sanking.
 - Forsinket slipp på utmarksbeite.
 - Kadaverhundarbeid (kurs/godkjenningsprøver).
- Tiltak i reindrifta – kr 4 080 000,- (hvorav kr 787 228,- utbetalt som restmidler i desember 2019).
Prioriterte tiltak:
 - Flytting til mindre rovdyrutsatte beiteområder.
 - Samling med helikopter før flytting mellom sesongbeiter.
 - Intensiv gjeting i kombinasjon med tilleggsfôring i tilknytning til kalvinga.
 - Tilleggsfôring på vinteren som alternativ til flytting til mindre rovdyrutsatte beiteområder.
 - Tidlig slakting av kalv.
 - Andre tiltak – bruk av nattkve og tilleggsfôring under flytting.
 - Elektronisk overvåking (radiobjeller/e-bjeller/smartbjella).
- Tilskudd jakt/felling – kr 800 000,-
Prioriterte tiltak:
 - Kompetanseheving av kommunale/interkommunale skadefellingslag.
 - Videreføring av jerveprosjektet til Prosjekt Utmark.
 - Videreføring av prosjekt med skadefelling av bjørn.
- FoU (tilskudd) – kr 400 000,-
- Skadefellingsutgifter, akuttsaker og andre hastesaker – 1 087 228,-
- Konfliktdempende tiltak – kr 200 000,-

c) Tjenestekjøp, kap. 1420.21:

Samlet budsjett for 2020 er kr 500 000,-, hvor det settes av midler til følgende tiltak:

- Bestandsregistrering av rowilt, dusører – kr 150 000,-
- Årlig reindriftsseminar i regi av Fylkesmannen i Nordland – kr 50 000,-
- Kursopplegg for administrativ beredskap i kommunene, kr 50 000,-



Sekretariatets vurderinger

Drift av nemnda og sekretariatet, kap. 1420.21

Region 7, Nordland får kr 825 000,- til dekking av møtegodtgjørelse og reiser til nemnda, og til drift av sekretariatet. Dette er samme beløp som i 2019. Miljødirektoratet har tildelt disse midlene basert på erfaringer fra tidligere år, antatt møtefrekvens, reiseavstander, og forventet kostnad til sekretariatet.

Kostnadene med vakttelefonen hos Fylkesmannen belastes over post 1420.21, drift av nemnda og sekretariatet. Det legges opp til at vakttelefonen er bemannet gjennom hele året siden vi har både sau og tamrein i fylket, med åpningstider gjennom året tilpasset sannsynligheten for at det oppstår hastesaker i samsvar med inngått særavtale mellom Fylkesmannen og fagforeningene:

- 2. januar til 14. mai kl. 09:00 til 19:00 alle dager
- 15. mai til 1. oktober kl. 08:00 til 22:00 alle dager
- 2. oktober til 23. desember kl. 09:00 til 19:00 alle dager
- 24. desember til 1.januar kl. 10:00 til 14:00 alle dager

I tillegg kan det ved behov iverksettes høyere beredskap.

Forebyggende og konfliktdepende tiltak, kap. 1420.73

Formålet med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive tapsforebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket. For at tilskudd skal kunne gis må det omsøkte tiltaket ha en direkte taps- og skadeforebyggende effekt.

Tilskuddsordningen kan også brukes til konfliktdepende tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper.

Saksframlegget bygger på følgende overordnede dokumenter:

- Planleggingsrammer for regionale rovviltnemnder 2020.
- Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdepende tiltak ([FKT-forskrifta](#)), [med kommentarer](#).
- Rovviltforliket av 2011 og andre sentrale føringer i rovviltforvaltninga.
- Revidert forvaltningsplan for rovvilt i Nordland, vedtatt av nemnda 20. mars 2017 (med noen mindre justeringer 30. mai 2018). Forvaltningsplanens overordna forvaltningsprinsipper for bruk av FKT-midler:
 - 3.2.1 FKT-budsjettet til reindrifta og sauenæringa skal fordeles tilnærmet 50/50.
 - 3.2.2 FKT-midler skal prioriteres til tapsforebyggende tiltak i områder hvor det er mål om ynglinger av de ulike rovviltartene (altså prioritert område for jerv eller bjørn og byrdefordelingsområde for gaupe). Tiltakene skal være tilpasset aktuell rovviltart for området.
 - 3.2.3 Tilskudd til større/tyngre driftstilpasninger og omstilling er kun aktuelt i områder prioritert til jerv og/eller bjørn.
 - 3.2.4 I områder hvor man mistenker rovvilttap kan det, uavhengig av arealdifferensieringen brukes FKT-midler til tiltak som bedrer kunnskapsgrunnlaget, og som bidrar til bedre oversikt over beitedyr og gir økt mulighet til å oppdage rovvilttap.
 - 3.2.5 FKT-midler kan benyttes til kompetanseheving knyttet til skadefelling og jakt/felling, med mål om at uttak av rovvilt skal bli så effektivt som mulig. Samarbeidstiltak og tiltak som dekker flere kommuner skal prioriteres.
 - 3.2.6 Det kreves normalt en egenandel for en del av tiltakene, inkludert tiltak som innebærer investeringer. På denne måten kan en sikre at flere brukere får støtte, og i tillegg at søker



er motivert for å gjennomføre tiltaket. Størrelsen på egenandelen vil variere med omfang og type prosjekt.

- 3.2.7 Samarbeidstiltak skal generelt prioriteres fremfor søknader fra enkeltpersoner.
- 3.2.8 Ved prioritering av midler mellom beiteområder/reinbeitedistrikt, skal rovdyrbelastning i området vektlegges tungt. Videre skal det legges vekt på de aktuelle beitebrukeres/beitelags/reinbeitedistrikts robusthet (sårbarhet, arbeidskraft, mv).
- 3.2.9 For tiltak hvor det er utarbeidet nasjonale standarder, skal disse følges med mindre annet er presisert i tilsagnsbrevet. Dette gjelder tidlig nedsanking av sau, beredskapsarealer, bruk av vokterhund og bruk av rovviltsikre gjerder.
- 3.2.10 Eventuelle ubrukte FKT-midler ved slutten av året skal fordeles etter følgende prioritering:
 - a) Restmidler kan benyttes til finansiering av flerårige prosjekter av større omfang.
 - b) Restmidlene kan benyttes til tiltak som initieres av Rovviltnemnda eller Fylkesmannen
 - c) Dersom mengden restmidler gir rom for det, kan disse benyttes til tiltak i reindrifta som skal gjennomføres i vinterhalvåret. I slike tilfeller skal Fylkesmannen informere alle reinbeitedistrikt om muligheten til å søke om midler innen en fastsatt frist. Slike midler blir utbetalt forskuddsvis i slutten av desember.

Samlet budsjettstørrelse

Forslag til fordeling av FKT-midlene er gjort i samarbeid mellom miljøvernavdelinga og landbruks- og reindriftsavdelinga hos Fylkesmannen. Rovviltnemndas økonomiske rammer for 2020 er på kr 8 500 000,- til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak.

I november 2019 fordelte rovviltnemnda ubrukte restmidler for 2019. Kr 787 228,- ble utbetalt til tiltak i reindriftsnæringa. Vi har synliggjort disse restmidlene sammen med den nye tildelinga av midler i 2020, siden restmidlene i stor grad brukes til tiltak som pågår i 2020. Det betyr at nemnda har et samlet budsjett for 2020 på kr 9 287 228,- hvis man regner med utbetalte restmidler i 2019.

Samlet søknadssum om FKT-midler er på over 16 millioner kroner (se tabell 1). Dette innebærer nødvendigvis en tøff prioritering mellom ulike typer tiltak.

Forvaltningsplanen, soneforvaltning og fordeling mellom sau og rein

Iverksetting av tapsforebyggende tiltak i beitenæringene er et viktig virkemiddel som en del av en tydelig soneforvaltning. Det framgår av rovviltforliket at:

«I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet.»

I forvaltningsplanen er det slått fast at FKT-midler skal prioriteres til tapsforebyggende tiltak i områder hvor det er mål om ynglinger av de ulike rovviltartene (pkt. 3.2.2).

Med den vedtatte arealsoneringen er det svært lite sau på beite i prioriterte rovviltområder for bjørn og jerv. Det er også begrenset med sau i områder som grenser opp mot prioriterte rovviltområder for bjørn og jerv. Det vil derfor være lite behov for FKT-midler til sauenæringene i disse områdene. Flere reinbeitedistrikt har viktige beiteområder innenfor prioriterte rovviltområder for bjørn eller jerv. Prioritering av FKT-midler til tiltak i disse områdene vil være i tråd med prinsippet om tydelig soneforvaltning.



Utenfor rovdyrsonene skal tapsforebygging i utgangspunktet skje gjennom regulering av rovviltbestandene, og det skal i utgangspunktet ikke være nødvendig med tyngre tilpasningstiltak. Med en arealdifferensiering som ikke er egnet til å ivareta de vedtatte regionale bestandsmålene for jerv og bjørn i Nordland, blir situasjonen mindre forutsigbar og forvaltningsplanen bidrar derfor i liten grad til en tydelig og målrettet bruk av FKT-midlene.

I og med at gaupebestanden skal forvaltes ut fra et byrdefordelingsprinsipp, er det aktuelt å prioritere midler til alle områder hvor det kan oppstå tap til gaupe. Men samtidig er det færre aktuelle tapsforebyggende tiltak mot tap til gaupe, enn mot tap til bjørn og jerv.

Rovdyrenes arealbruk og vandringskapasitet tilsier at det kan oppstå tapssituasjoner utenfor rovdyrsonene. Erfaring viser at skadefelling er svært vanskelig på barmark, og det må derfor forventes at det oppstår situasjoner hvor man ikke lykkes med uttak av skadegjørende rovvilt i prioriterte beiteområder. I lys av dette kan det være riktig å bruke FKT-midler utenfor rovviltsonene, særlig til tiltak som bidrar til bedre oversikt over beitedyr og økt mulighet til å oppdage rovvilttap.

I forvaltningsplanen er det lagt opp til 50/50 deling mellom sauenæringa og reindrifta. Vi foreslår imidlertid å fravike dette på samme måte som i 2018 og 2019, ved at reindrifta prioriteres høyere enn sauenæringa. Begrunnelsen for dette er:

- Beitenæringenes arealbruk i områder som er prioritert til jerv og bjørn tilsier at man bør prioritere midler til tiltak hos reineiere som har årstidsbeiter innenfor prioriterte rovviltområder for bjørn eller jerv.
- Ulik utvikling i tapsomfang i sauenæringa og reindrifta. Erstatningsoppkjørene for sau viser i en oppgang i 2019, men fortsatt lave tall sett forhold til tapshistorikk de siste tjue årene. Tapsutviklinga for reindrifta i Nordland er negativ og alvorlig. De siste 10 årene er det årlig erstattet omkring 3000 rein til rovvilt. I samme periode er hovedtrenden en markert økning i totaltap og omsøkt rovvilttapene, selv om tapene har gått noe ned siste driftsår. Gjennomsnittlig kalvetap i 2018/2019 var 53 % og flere distrikt hadde mellom 60 og 70 % kalvetap. Selv om årsakene til den negative utviklinga i reindrifta kan være sammensatt og variere mellom de ulike distriktene, er det sannsynlig at rovvilt er en viktig faktor over hele området. Vi vurderer derfor at det er riktig å prioritere FKT-midler også til distrikt som ikke berøres av prioriterte rovviltområder for bjørn eller jerv.

Av et samlet budsjett på kr. 9 287 228,- (inkl. utbetalte restmidler i 2019) foreslår vi at kr 6 800 000,- fordeles til tapsforebyggende tiltak i sauenæringa og reindrifta (inkl. restmidler som ble utbetalt til reindrifta i desember 2019), mens resten går til andre tiltak. Vi foreslår at reindrifta får 60 % (kr 4 080 000,-) av midlene og sauenæringa 40 % (kr 2 720 000,-). Dette er samme prosentfordeling som nemnda vedtok i 2018 og 2019.

Nærmere om de ulike tiltakene

I Riksrevisjonens undersøkelse om rovviltforvaltninga i 2019, jf. Dokument 3:13 (2018-2019) var ett av hovedfunnene at miljøforvaltninga har for lite kunnskap om tapsårsaker og om effekter av forebyggende tiltak. Som en oppfølging av dette vil det i år bli gjennomført et nasjonalt prosjekt i regi av NIBIO og NINA der oppgaven er å vurdere om formålet med FKT-forskrifta kan realiseres på en bedre måte enn i dag, og å så fall hvordan. Sluttrapport skal leveres 1. november i år. Med bakgrunn i dette har vi i år ikke vurdert større endringer i praksisen med bruk av FKT-midler i Nordland.

Nedenfor har vi omtalt de ulike tiltakstypene hver for seg, med noen erfaringer fra 2019 og anbefalinger for 2020.



Elektronisk overvåking (radiobjeller) – gjelder både for reindrifta og saueneæringa

For saueneæringa ble det i 2019 utbetalt mest tilskudd til elektronisk overvåking, til sammen kr 1 097 877,-. Tilskudd ble utbetalt både til enkeltbesetninger og beitelag i følgende kommuner: Brønnøy, Hattfjelldal, Vefsn, Rana, Meløy, Beiarn, Bodø, Saltdal, Fauske, Hamarøy, Ballangen, Narvik og Evenes. Det var i 2019 fem søknader om radiobjeller fra reindrifta og det ble utbetalt tilskudd på kr 29 989,- til dette tiltaket.

Vi ga tilsagn om et beløp som kunne dekke inntil 90 % av kostnader med innkjøp og drift første år, uavhengig av hvilken leverandør de ønsket å bruke. Prisene per enhet varierer en del mellom de ulike leverandørene, noe som betyr at antallet enheter de kan kjøpe inn for tilsagnsbeløpet vil variere. Rapporteringene viser at folk generelt er fornøyd med bruk av ulike typer radiobjeller. I saueneæringa fremheves spesielt lettere tilsyn fordi man vet hvor sauene går, effektiv og raskere sanking og at man kan oppdage uro i flokkene og sette inn f.eks. kadaverhunder. På den måten kan det ha tapsreducerende effekt. Det er imidlertid en del tilbakemeldinger om tekniske utfordringer med flere typer radiobjeller og enkelte utfordringer med å få enhetene levert tidsnok til beiteslipp, noe som har skapt en del frustrasjon og ekstraarbeid for beitebruker. Fra reindrifta er hovedinntrykket i rapportene at bruk av radiobjeller har god eller meget god tapsforebyggende effekt. Man oppdager lettere situasjoner hvor rovvilt jager flokken og kan iverksette økt målrettet tilsyn, samt at man lettere finner kadaver.

Tidligere år har rovviltnemnda signalisert et ønske om å prioritere tilskudd til radiobjeller både i saueneæringa og i reindrifta. I år som i fjor er det fra saueneæringa klart størst søknadsbeløp knyttet til innkjøp av radiobjeller. Det er også flere som søker om tilskudd til drifta av tidligere innkjøpte radiobjeller, noe som ikke har vært prioritert å gi tilskudd til de siste årene. Alt i alt er det 28 søknader med samlet søknadssum på ca. 3,5 millioner kroner. Fra reindrifta har vi mottatt 10 søknader med en samlet søknadssum på ca. kr 430 000,-.

Bruk av radiobjeller er i FKT-forskrifta ikke ansett som et direkte tapsreducerende tiltak. Men, det kan bidra til bedre kunnskap om tapsårsaker, bedre kunnskap om dyrenes bruk av beiteområdet og det bidra til at man raskere får oversikt over tapssituasjoner slik at man kan forsøke å hindre nye skader. FKT-forskrifta § 6 hjemler tilskudd til tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget. I kommentarene til denne bestemmelsen står det at *«I enkelte områder hvor man f. eks. over flere år har hatt store tap av beitedyr uten at man har klart å finne tapsårsak, men mistenker at rovvilt forårsaker tap, kan man gjøre nytte av elektronisk overvåking i en begrenset tidsperiode for å få et bedre kunnskapsgrunnlag. Ut fra dette kan det prioriteres midler til elektronisk overvåking, men midlene må målrettes mot områder der slik overvåking kan bedre kunnskapsgrunnlaget.»*

Vi foreslår at det også i år prioriteres tilskudd til innkjøp av radiobjeller. Ved behandling av de enkelte søknadene vil vi legge vekt på behovet for bedre kunnskap om tapsårsaker i søkers område og sannsynlig rovviltbelastning i området. I tillegg til de rovvilt-relaterte fordelene ved bruk av radiobjeller, er det også klare driftsmessige fordeler i forbindelse med tilsyn og sanking. Vi legger derfor opp til en videreføring av praksis med å dekke 90 % av innkjøpskostnader inkl. første års driftskostnader, og at det ikke kan påregnes framtidige tilskudd til å dekke driftskostnader.

Vi har mottatt noen søknader om tilskudd til leie av radiobjeller hvor beitebruker forplikter seg til en leieavtale over fem år. I tilskuddssammenheng er det utfordrende å binde opp tilskudd til framtidige år da man ikke kjenner framtidig budsjettssituasjon, og vi har derfor ikke brukt å gi tilsagn om tilskudd over flere år. Vi foreslår derfor at det ikke åpnes for å gi tilsagn for tilskudd framtidige år. Tilskuddsmottaker må i stedet søke om å få dekt slike leiekostnader hvert år, med den usikkerhet det medfører.



Droner – gjelder både for reindriften og saueneøringa

Vi har i 2020 mottatt seks søknader fra reindriften og én søknad fra saueneøringa om kjøp av droner, med samlet søknadsbeløp på kr 160 000,-. Vi ønsker ikke å bruke FKT-midler til innkjøp av droner siden dette neppe kan anses som et direkte tapsreducerende tiltak og siden det er vanskelig å definere skillet mellom ordinær drift og forebyggende tiltak. Vi mener det er mer riktig å bidra med FKT-midler til kunnskapsformidling. Dette ble gjort i 2017 da NORUT gjennomførte informasjonsmøter i Nordland om bruk av droner i beiteøringene.

Planlagte tiltak, sau

Vi har mottatt 35 søknader som omfatter tapsforebyggende tiltak i saueneøringa. Flere av søknadene er felles for hele beitelag/hele kommuner, mens andre kun omfatter en eller noen få brukere. Søknadene om tapsforebyggende tiltak i saueneøringa omfatter ca. 54 000 sau og lam. Dette utgjør ca. 25 % av all sau og lam som slippes på utmarksbeite i fylket. Til sammenligning var det i 2019 totalt ca. 57 000 dyr i besetningene som søkte om erstatning for rovilttap.

I 2019 ble det satt av kr 2 800 000,- til planlagte tiltak i saueneøringa. Totalt forbruk kom på kr 2 453 747,-.

Gjeting/utvida tilsyn

I 2019 ble det utbetalt kr 802 006,- til gjeting/utvida tilsyn til fire beitelag/foreninger i Hattfjelldal, Hemnes og Saltdal, samt til ei enkeltbesetning i Ballangen.

I år har vi mottatt 16 søknader med samlet søknadsbeløp på ca. 2,5 millioner kroner.

Det framgår av FKT-forskrifta § 5 b) med kommentarer at utvidet tilsynsaktivitet alene skal ikke støttes økonomisk, men at det kan støttes i kombinasjon med andre tiltak som er nevnt i forskriftens § 5 da utvidet tilsyn i seg selv ikke anses å ha en direkte tapsreducerende effekt.

Tilsyn i beiteområdet er en del av den ordinære driften i både husdyr- og tamreineøringa og det enkelte foretak er gjennom dyrevelferdsloven og erstatningsforskriften for husdyr og tamrein pålagt et minimum av tilsyn på 1 gang per uke. Tilsynet skal også tilpasses beiteområdets- og besetningens størrelse. For å sikre tilstrekkelig god dyrevelferd må man særlig forvente at det i store besetninger med sau utføres tilsyn utover minimumskravet i lovverket.

Når det gjelder bruk av kadaverhund i kombinasjon med tilsyn, er hensikten ikke først og fremst å forebygge skade, men å gjenfinne kadaver for dokumentasjon av skade. Effekt av kadaverhund i seg selv kan derfor ikke sies å være direkte tapsreducerende. Når det oppstår en akutt skadesituasjon, er det imidlertid viktig å få rask oversikt over situasjonen og finne døde/skadde dyr, samt intensivere tilsynet, for å hindre nye skader. Til dette kan bruk av kadaverhund være effektivt. NIBIO har undersøkt effektiviteten i kadaversøk med hund. De konkluderer med at kadaverhunder har størst effekt når de benyttes i forbindelse med, eller ved mistanke om, en akutt skadesituasjon forvold av rovilt. I slike situasjoner bidrar hundene, gjennom systematisk søk over et begrenset område, til å kartlegge skadeområdet. Mer om dette i [NIBIOs rapport](#). Med bakgrunn i dette begynte vi i 2019 i større grad å prioritere tilskudd til bruk av godkjente kadaverhundekvipasjer til akutte tapssituasjoner framfor tilskudd til bruk av kadaverhund systematisk i beiteområdet for å lete kadaver uavhengig av om det er mistanke om en konkret tapssituasjon. Vi foreslår å videreføre denne praksisen i år.

Videre foreslår vi å videreføre praksis med at beitelag som erfaringsmessig opplever rovilttap kan få tilskudd som de disponerer gjennom beitesesongen til utvida tilsyn ved akutte tap. Vi foreslår også å



videreføre praksis med tilskudd til bruk av vokterhundekvipasjer i områder hvor det erfaringsvis kan oppstå tap til bjørn. Tiltaket skal gjennomføres i hht. [fastsatt standard](#).

Vi legger opp til at alle former for tilskudd til gjeting/utvida tilsyn primært gis til fellessøknader fra beitelag eller andre samarbeidsformer.

Planlagt tidlig sanking

I 2019 ble det utbetalt kr 375 054,- til planlagt tidlig sanking av sau (fôrkompensasjon og sankehjelp), i to besetninger i Grane, seks besetninger i Rana, ei besetning i Saltdal og ei besetning i Narvik. Det ble gitt tilskudd til fôrkompensasjon på kr 7,- per dyr per dag for perioden 20. august-15. september og sankehjelp på kr 20,- per dyr som var sanket ned før 1. september. Det ble stilt krav om at minimum 70 % av dyrene skulle være nede innen 1. september og nær alle dyrene skulle være nede innen 15. september.

I år har vi 13 søknader med samlet søknadsbeløp på ca. kr 570 000,-.

Tidlig sanking er et direkte tapsreducerende tiltak hjemlet i FKT-forskrifta § 5a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr. Tidlig nedsanking innebærer at søyer og lam sankes fra utmarksbeite før beitesesongen er over på grunn av skader fra rovvilt, og går på inngjerdet beredskapsareal eller inngjerdet innmarksbeite resten av sesongen. I områder med årlige, store tap til jerv på seinsommer og høst har tidlig nedsanking som fast ordning ført til betydelig reduksjon i tapene, jf. [standard for tidlig nedsanking](#). Det er avgjørende for resultatet at alle besetninger innen samme beiteområde gjennomfører tiltaket og at samtlige beitedyr sankes ned fra beiteområdet raskest mulig.

Vi foreslår å videreføre de siste års praksis med å gi tilskudd til søknader som omfatter alle besetninger i naturlig avgrensede beiteområder hvor det erfaringsmessig kan oppstå betydelige tap til jerv eller bjørn. Tiltaket skal gjennomføres i hht. [fastsatt standard](#).

Forsinket slipp på utmarksbeite

I 2019 ble det utbetalt kr 26 500,- til forsinka slipp i to besetninger i hhv. Narvik og Hamarøy. Det ble gitt tilskudd på kr 10,- per dag per voksen søye. Tilbakemeldingene er at tiltaket har god tapsreducerende effekt.

Forsinket slipp på utmarksbeite er ett av tiltakene som er omtalt i FKT-forskrifta § 5a Tiltak som fysisk skille rovdyr og beitedyr. Ved utsatt slipp blir lammene større og mer robuste, med økt evne til å følge søya før de slippes i utmarka. Dette kan virke positivt inn på blant annet tap til kongeørn, men også andre tapsefaktorer som rev og sjukdom. Ved å utsette beiteslipp vil man også begrense antallet dager sauen er eksponert for rovdyr og dermed kunne redusere tapene direkte på den måten.

I år har vi 6 søknader med samlet søknadsbeløp på ca. kr 100 000,-. Vi foreslår at forsinket slipp på utmarksbeite inngår blant tiltakene om er prioritert for FKT-midler.

Gjeterhund/vokterhund

Vi har mottatt én søknad om tilskudd til kjøp av vokterhundvalp. Vi foreslår å videreføre praksis med at de som får tilskudd til bruk av vokterhunder også kan føre noen kostnader med både hold og kjøp av hunder som en del av tiltaket.



Kadaverhundarbeid

I 2019 ble det gitt tilskudd på kr 180 000,- til gjennomføring av kadaverhundkurs i Hattfjelldal og Beiarn. I år har vi mottatt to søknader om arrangering av kadaverhundkurs og én søknad fra Norske Kadaverhund om tilskudd til informasjonsarbeid. Vi vurderer at kursing og kompetanseheving bør prioriteres når man også prioriterer å bruke FKT-midler til utvidet tilsyn med kadaverhundekvipasjer, og foreslår derfor at nemnda åpner for å prioritere slike tiltak. Slike tilskudd hjemles i FKT-forskrifta § 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget.

Beredskapsareal

Vi har i 2020 mottatt én søknad om tilskudd til oppdyrking av beredskapsarealer. Dette er et tiltak i FKT-forskrifta § 5a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr, da det brukes i forbindelse med tidlig sanking av sau. Rowiltnemnda har i flere år prioritert ned tilskudd til oppdyrking av nye beredskapsarealer. De siste årene har vi mottatt få søknader om dette tiltaket. Vi anbefaler at nemnda gjør en ny vurdering i bruken av tilskuddsmidler til beredskapsarealer etter at den planlagte nasjonale evalueringa er gjennomført, og etter at vi har fått på plass en ny forvaltningsplan hvor arealdifferensiering mellom beitedyr og rovdyr kan brukes aktivt til prioritering av ulike tiltak. Vi foreslår derfor at det ikke settes av tilskudd til dette formålet i år.

Planlagte tiltak, rein

Vi har mottatt 26 søknader fra reindrifta. I tillegg kommer 13 søknader om restmidler i desember 2019 som blir sett i sammenheng med årets søknader. Vi har fått søknader fra både distrikt, siidagrupper og siidaandeler. Det er litt ulik praksis mellom distriktene om hvorvidt de velger å søke sammen, hver for seg, eller en kombinasjon. Hvis vi tar med restmiddelsøknadene er samtlige distrikt i Nordland reinbeiteområde representert, med unntak av Skjomen.

Etter å ha satt fokus på mer distriktstilpasset satsing på tapsforebyggende tiltak i reindrifta, ser vi en tendens til at det er noe større variasjon i søknadene, selv om de fleste tiltakene er en videreføring fra tidligere år.

I 2019 ble det satt av kr 4 200 000,- til planlagte tiltak i reindrifta. Av dette var kr 1 247 000,- allerede utbetalt som restmidler i desember 2018. Totalt forbruk til planlagte tiltak i reindrifta i 2019 kom på kr 3 626 678,- inkludert restmidlene fra 2018.

Samarbeid med Nordland Reindriftssamer

De siste årene har Fylkesmannen hatt et samarbeid med Nordland Reindriftssamer (NRS) om bruk av tilskudd til tapsforebyggende tiltak i reindrifta. Vi erfarer at dette er svært nyttig i arbeidet med å bruke FKT-midlene på best mulig måte i reindrifta. Vinteren 2018/2019 ble det avholdt to møter i ei arbeidsgruppe bestående av saksbehandlere hos Fylkesmannen og medlemmer av styret i NRS. Våren 2019 var en representant fra styret i NRS med på dialogmøter med Skjomen RBD og Frostisen RBD, hvor tapsforebyggende tiltak var blant temaene som ble drøftet. I forbindelse med utarbeidelse av saksframlegg til budsjett for FKT-midler i 2020 (denne saken), er det avholdt et telefonmøte med hele styret i NRS. Fylkeslagets innspill og kommentarer til saken er synliggjort under de aktuelle avsnittene nedenfor.

Samordning med tilskudd over reindrifftsavtalen

Fôring av rein og transport av rein til alternative beiteområder kan også være tilskuddsberettiget etter reindrifftsavtalen. Det gjelder ordningen «Tilskudd til utgifter ved fôring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite». Ildgruben og Saltfjellet søker årlig om slikt tilskudd. Enkelte år kan det også gjelde Byrkjje og Balvatn. Fylkesmannen mener det er riktig



at FKT-tilskuddet samordnes med andre tilskudd som går til samme formål, jf. beskrivelsen under tiltakstypene.

Nedenfor har vi omtalt de ulike tiltakstypene hver for seg, med noen erfaringer fra 2019 og anbefalinger for 2020.

Samling og flytting av rein

I 2019 utbetalte Fylkesmannen kr 1 239 481,- i FKT-tilskudd til samling og flytting av rein mellom ulike sesongbeiter, til dekking av helikopterbruk og transportkostnader. Det ble gitt tilskudd til siidaandeler, siidagrupper eller til distriktet i følgende reinbeitedistrikt: Voengel Njaarke, Jillen-Njaarke, Røssåga/Toven, Hestmannen-Strandtindene, Saltfjellet, Balvatn, Frostisen. I tillegg ble det gitt tilskudd til et forsøk med bruk av nattkve og tilleggsføring under flytting i Voengel Njaarke.

I 2020 er det søkt om ca. kr 2 800 000,- til utgifter med samling og flytting av rein. Kostnadene er i hovedsak knyttet til bruk av helikopter for samling og/eller driving av rein, transport med bil inkl. eventuelle ferger, samt andre utgifter som innleid arbeidskraft, føring, føringsutstyr, og gjerdeutstyr.

Flytting mellom ulike sesongbeiter er en del av reindriftnas naturlige driftsmønster. Dersom flytting innebærer at man bruker mindre rovdyrutsatte beiteområder deler av året kan det bidra til reduserte rovvilttap ved at reindriftna får en «pause» fra rovdyrtrykket noen måneder i året. Flytting med bil kan også ha tapsreduserende effekt fordi det skaper et brudd i tid og rom mellom reinflokken og rovviltet. I tilfeller hvor reinene skal flyttes til områder som kan anses som mindre rovdyrutsatte beiteområder kan tilskudd hjemles i FKT-forskrifta § 5a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr.

Som nevnt er flytting mellom ulike sesongbeiter er en del av reindriftnas naturlige driftsmønster. Skillet mellom hva som kan anses som «ordinær drift» og hva som er et tapsforebyggende tiltak kan derfor være vanskelig å fastslå eksakt. Vi legger opp til at FKT-midler kun kan dekke direkte transportkostnader, og at det kreves en egenandel på disse utgiftene som fastsettes individuelt for hver enkelt søknad, innenfor intervallet 30-50 %. Viktige vurderinger i forhold til prioritering av søknader og fastsetting av egenandel vil være om flyttinga kan anses som en normal del av drifta, om området faktisk er mindre rovdyrutsatt og evt. om det gis tilskudd over reindriftnsavtalen til flytting mellom sesongbeiter på grunn av manglende reinbeitekonvensjon med Sverige.

I dialog med NRS påpekte de at det er viktig med god informasjon til reieneierne om muligheten til å bruke FKT-midler for å flytte til områder som kan kanskje ellers ikke vil bruke på grunn av høye kostnader. Dersom man for eksempel kan flytte til øyer ved bruk av FKT-midler vil det være et godt tapsforebyggende tiltak.

Som et alternativ til tilskudd til biltransport, har vi de siste årene også gitt tilskudd til bruk av helikopter for å få en best mulig samling før flytting mellom sesongbeiter. Vi antar at «strørein» eller flokker som står igjen i området det flyttes fra er mer utsatt for tap enn hovedflokken. Dersom området «tømmes for rein», kan det også bidra til at mengden rovdyr er mindre i området når flokken flyttes tilbake senere på året. Tiltaket vil også indirekte kunne bidra til lavere tap ved at reindriftnas utøverne får bruke mer tid på gjeting i vinterbeitet istedenfor å samle og gjete «strørein» og gjenværende flokker. Skjer slik samling i forbindelse med flytting til mindre rovdyrutsatte beiteområder kan tilskudd hjemles i FKT-forskrifta § 5a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr. Vi vurderer at god samling kan ha de samme nevnte tapsforebyggende effektene også der flytting mellom sesongbeiter ikke innebærer at man bruker «mindre rovdyrutsatte beiteområder», men da må evt. søknad om tilskudd til samling vurderes etter FKT-forskrifta § 5c Andre tiltak som kan være



direkte tapsreducerende. Også tapsforebyggende tiltak som gjennomføres under tradisjonell flytting langs bakken, f.eks. bruk av nattkve og tilleggsfôring, kan gi en direkte tapsreducerende effekt da man skiller rovdyr og beitedyr gjennom natta.

I dialog med NRS ble det påpekt at muligheten til bruk av helikopter for å gjennomføre god samling er et godt tiltak. Sekretariatet foreslår å videreføre samme praksis som i 2019 med tilskudd til samling og flytting av rein.

Fylkesmannen ser at tilskudd til flytting av rein til mindre rovdyrutsatte beiteområder i noen tilfeller kan føre til økte konflikter mellom reindrif og landbruk om rein på innmark. Fylkesmannen vil følge med på denne problemstillingen og oppfordrer reinbeitedistriktene/ reindrifstutøvere til å følge opp tilfeller med rein på innmark nøye for å begrense problemet. Det oppfordres til at reindrifstutøvere, grunneiere og kommuner bidrar til en god dialog for å finne løsninger lokalt. I tilfeller hvor Fylkesmannen vurderer at tilskuddsmottaker ikke har gjort det som kan forventes for å holde reinen unna innmarka, kan tilskuddet kreves tilbakebetalt.

Intensiv gjeting

I 2019 utbetalte Fylkesmannen kr 448 760,- i FKT-tilskudd til intensiv gjeting i tilknytning til kalvinga. Det ble gitt tilskudd til siidaandeler, siidagrupper eller til distriktet i følgende reinbeitedistrikt: Voengel Njaarke, Byrkije, Hestmannen-Strandtindene, Saltfjellet, Balvatn.

FKT-forskrifta § 5b åpner for at det kan gis tilskudd til intensiv gjeting av rein dersom det kombineres med andre tiltak. Det mest aktuelle er intensiv gjeting i kombinasjon med tilleggsfôring av rein i særlig utsatte perioder av året.

Reinen er ekstra utsatt for predasjon fra rovvilt under og i perioden like etter kalvingen. Intensiv gjeting av simlene i kombinasjon med tilleggsfôring i denne perioden kan gjøre at man holder rovvilt unna og dermed reduserer tapet av de nyfødte kalvene. De siste årene er følgende satser brukt:

- Siidaandeler med mer enn 150 rein i vårflokk: Inntil kr 30 000,-
- Siidaandeler med mindre enn 150 rein i vårflokk: Inntil kr 20 000,-.

Poenget med å gi tilskudd til dette tiltaket er å bidra til tilsyn ut over det reineier må forventes å gjøre selv som dyreeier og næringsutøver. Utgifter må derfor knyttes til arbeid som gjeter/hjelpere gjør. Vi erfarer at kvaliteten på rapporteringene varierer nokså mye. Dette fører ofte til merarbeid både for tilskuddsmottaker (reineier) og Fylkesmannen. For å oppnå en tilstrekkelig god målstyring av tilskuddsmidlene samtidig som rapportering er så enkel som mulig, foreslår vi følgende tiltak kan finansieres:

- Lønnsutbetaling til gjeter.
- Fakturering fra foretak for gjetearbeid.
- I tillegg foreslår vi at tilskuddsmidlene kan brukes til å dekke bensinkostnader knyttet til gjetearbeid med en fast sats på kr 250,- per dagsverk med innrapportert ekstra gjeting.

I dialog med NRS ble det påpekt at det er viktig å forklare slike vilkår på en tydelig og lettlest måte i tilsagnsbrevne slik at reineierne ikke misforstår hva tilskuddet kan og ikke kan brukes til. Videre har vi diskutert med NRS hvilke krav til samarbeid som bør gjelde for tilskudd til intensiv gjeting. NRS er enig med sekretariatet i at stimulering til samarbeid er bra, men at det ikke må være for strenge vilkår til samarbeid mellom mange siidaandeler siden de fleste distrikt i Nordland består av få siidaandeler. Alternativt kan man vurdere å øke satsene per siidaandel for alle, uten krav til samarbeid, så får det være opp til den enkelte å vurdere hvilke samarbeidsformer som passer dem best.



Sekretariatet foreslår at satsene for intensiv gjeting differensieres både etter dyretall som tidligere, men også etter omfanget av samarbeid mellom siidaandeler. På den måten kan FKT-midler bidra til å videreutvikle det interne selvstyret i reindriften i samsvar med oppdrag Fylkesmannen har på dette feltet. Vi foreslår derfor at satser per siidaandel økes til hhv. kr 30 000,- og kr 40 000,- for reintall under og over 150 rein i vårflokk der felles søknad sendes inn for hele reinbeitedistriktet eller for hele siidagrupper i distrikt som er delt inn i siidagrupper med ulike områdebruk. Videre foreslår vi at de økte satsene også gjelder andre tilfeller der tre eller flere siidaandeler koordinerer, organiserer og rapporterer felles på intensiv gjeting i kalvinga.

Tilleggsfôring

I 2019 utbetalte Fylkesmannen kr 1 702 023,- i FKT-tilskudd til fôring av rein både gjennom vinteren og i tilknytning til kalvinga. Dette er hjemlet i FKT-forskrifta § 5b Fôring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilttap. Det ble gitt tilskudd til siidaandeler, siidagrupper eller til distriktet i følgende reinbeitedistrikt: Voengel Njaarke, Jillen-Njaarke, Byrkije, Ildgruben, Røssåga/Toven, Hestmannen-Strandtindene, Saltfjellet, Balvatn, Frostisen.

Flere distrikt har i flere år fått tilskudd til tilleggsfôring forbindelse med kalvinga. Dette skjer da i kombinasjon med intensiv gjeting, jf. omtale ovenfor. Vi foreslår å videreføre samme praksis også i 2020.

Vi har de siste årene praktisert å gi tilskudd til tilleggsfôring av rein om vinteren dersom man ikke flytter til mindre rovdrytsatte vinterbeiter. Tiltaket må kombineres med intensiv gjeting av reinen som dekkes av reieneieren selv. Også andre kostnader utover kjøp av fôr må dekkes av reieneier. Vi har kun gitt tilskudd til tilleggsfôring på frimark og ikke i gjerdeanlegg. Videre har det vært stilt krav om at fôrmengden ikke skal være større enn at minst 50 % av vinterfôret tas opp gjennom naturlig beiting.

NIBIO har skrevet en rapport om utprøving av slik vinterfôring på Saltfjellet i 2015/2016, som kan leses [HER](#). En ny infofolder fra NIBIO, om reinens fordøyelse og evne til å utnytte ulike typer tilleggsfôr, kombinerer forskning og erfaringsbasert kunnskap. Denne kan leses [HER](#).

I dialog med NRS ble det uttrykt at bruk av FKT-midler til fôring om vinteren er et viktig tiltak, men at det i utgangspunktet ikke er et ønsket tiltak. Reindriften vil helst at reinen skal klares seg på naturlige beiter, og at fôring bør være avgrenset til krisesituasjoner som f.eks. låste beiter. Forekomsten av rovvilt i fylket og omfanget av tap til rovvilt gjør imidlertid at fôring gjennom vinteren kan være nødvendig for å begrense tapene. Samtidig som man åpner for bruk av FKT-midler til slike tiltak bør det arbeides med langsiktige løsninger for å redusere fôringsbehovet, som for eksempel bedre tilgang på beiteområder med mindre rovdryr.

Tidlig slakting av kalv

I 2019 utbetalte Fylkesmannen kr 206 425,- i FKT-tilskudd til tidlig slakting av kalv. Dette er hjemlet i FKT-forskrifta § 5c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende. Det ble gitt tilskudd til siidaandeler, siidagrupper eller til distriktet i følgende reinbeitedistrikt: Byrkije, Røssåga/Toven, Hestmannen-Strandtindene, Saltfjellet.

Økt uttak av kalv tidlig på høsten kan bidra til reduserte tap. Bakgrunnen for dette er flere:

- Kalv er generelt mer utsatt enn voksne dyr for tap til både rovdryr og andre tapsårsaker.
- Tilveksten til kalv er svært begrenset utover seinhøsten, så det er lite å vinne i slaktevekt på å vente med kalveslaktinga.
- Tapet av rein til rovdryr øker utover høsten i den mørke årstida.



- Ved å ha en lavere andel kalv på vinterbeitene belastes disse beitene mindre, og simlene kan prioritere egen kondisjon framfor å måtte ta vare på kalven.
- Forskning viser at man i mange tilfeller kan høyne kjøttproduksjonen og lønnsomheten i reindrifta ved å øke kalveuttaket.

Fokus på økt uttak av kalv er også i samsvar med reindrifftsavtalen.

Potensielle ulemper med tidlig slakting av kalv kan være forstyrrelse av brunsten dersom man starter å samle rein før brunsten slipper, samt merarbeid og økte kostnader hvis det ikke er mulig å bruke snøskuter.

De siste årene har vi gitt tilskudd på kr 200,- per kalv som slaktes innen utgangen av oktober måned og innrapporteres i henhold til gjeldende regelverk. Det har ikke vært krav om noe regnskapsbilag eller dokumenterte utgifter. Vi har hatt en praksis med å forlenge fristen dersom for eksempel værforhold eller slakterikapasitet har gjort det vanskelig å rekke slakting til 31. oktober, men uansett ikke lenger enn til 15. november.

Vi har i år mottatt søknader fra fire reinbeitedistrikt om tidligslakt av kalv. Samlet søknadsbeløp er på kr 440 000,-, og kostnadene i søknadene er i hovedsak knyttet til bruk av helikopter.

I dialog med NRS om dette tiltaket var de opptatt av at siste dato for tidligslakting ikke burde være så tidlig at man risikerte uheldig forstyrrelser i brunsten, samt at det burde være noe slingringsrom i tilfelle det var dårlig vær i slutten av oktober. Vi foreslår å videreføre 31. oktober som gjeldende dato, men at det i tilsagnsbrevene presiseres tydeligere enn før at det er mulig å søke om utsatt frist fram til og med 15. november av hensyn til brunst, værforhold, slakterikapasitet og evt. andre relevante forhold. Vi foreslår å videreføre satsen på kr 200,- per kalv som slaktes og at det i tillegg gis tilskudd til samling med helikopter for slakting slik at tiltaket lettere kan gjennomføres før det blir skuterføre.

Jakt og felling

FKT-midler kan brukes til kompetanseheving og kurs som er knyttet til felling av rowvilt, forutsatt at tiltakene er i henhold til gjeldende regelverk og forvaltningsprinsipper. Slike tilskudd hjemles i FKT-forskrifta § 5c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende.

I 2019 ble det satt av kr 850 000,- til slike tiltak, til følgende prioriterte tiltak:

- Kompetanseheving av kommunale/interkommunale skadefellingslag.
- Videreføring av jerveprosjektet til Prosjekt Utmark.
- Videreføring av prosjekt med skadefelling av bjørn.

Kr 795 295,- ble brukt til kompetanseheving av fem ulike kommunale/interkommunale lag (Grane, Rana, Saltdal, Fauske/Sørfold og Hamarøy), til videreføring av Grane kommunes prosjekt med skadefelling av bjørn, til Prosjekt Utmarks jervejaktprosjekt og til Helgeland Elghundklubb som arrangerte et seminar om bruk av hund på bjørnejakt.

I 2020 har vi mottatt søknader fra de samme aktørene som fikk tilskudd i 2019. I tillegg har vi fått to søknader om tilskudd til jervejaktbu og jervbås. Disse blir henvist til Prosjekt Utmarks jervejaktprosjekt på samme måte som vi har gjort de siste årene. Samlet søknadsbeløp til jakt/felling er på ca. kr 900 000,-. Vi foreslår at det settes av midler til videreføring av jerveprosjektet som omsøkt, samt at alle kommunale og interkommunale skadefellingslag får tilskudd til kompetansehevede tiltak.



FoU

FKT-midler kan brukes til forsknings- og utredningsoppgaver som bidrar til utvikling og iverksettelse av effektive forebyggende tiltak, jf. FKT-forskrifta § 6. I 2019 ble det brukt midler til videreføring av RURALIS-forskningsprosjekt «Beiteressurs, rovdyr og lokalsamfunn», et treårig prosjekt med mål om å utvikle forskningsbasert kunnskap om det doble presset som behovet for bærekraftig (sosialt, kulturelt, økonomisk og miljømessig) vekst og økte rovdyr tall representerer. Prosjektet er i hovedsak finansiert med midler fra Forskningsfondet. Fylkesmannen har bidratt med årlig tilskudd på kr 50 000,- og prosjektet avsluttes i februar 2020.

Videre ble det i 2019 utbetalt tilskudd på kr 165 000,- til NIBIO, til en møteserie i Nord-Norge om tap av sau på utmarksbeite. NIBIO har fått utsatt rapporteringsfrist siden flere av møtene skal arrangeres innneværende vinter.

I 2020 har vi mottatt to FoU-søknader.

- Søknad fra NIBIO om et prosjekt med utprøving av plastklaver som tapsforebyggende tiltak på reinkalver, samt bruk av telesporsendere på en del kalv.
- Søknad fra Nordlandsforskning som sammen med NIBIO og reindriftsnæringa og sauene i Fauske ønsker å bruke bruk av viltkamra for registrering av gaupe.

Sekretariatet vurderer at begge søknadene er interessante og relevante. I begge søknadene framgår det at lokal reindrift og/eller sauene er aktivt med i prosjektene. Vi vurderer at begge søknadene ligger innenfor de tema som ble framhevet da Fylkesmannen i samarbeid med Nordland Reindriftssamer i mai 2019 arrangerte et forsknings- og utviklingsseminar om tap og produksjon i reindriften i Nordland. Vi foreslår derfor at rovviltnemnda setter av et budsjett til FoU-tiltak som har rom for begge disse søknadene. Før vi behandler søknadene ønsker vi dialog med søkerne om hvordan prosjektene kan gjennomføres på en måte som gir best mulig utbytte i samsvar med formålene i FKT-ordningen.

Akutt- og hastesaker

I 2019 ble det satt av kr 964 000,- til skadefellingsutgifter, akuttsaker og andre hastesaker. Forbruket på denne budsjettposten endte på kr 1 165 470,-, altså noe overforbruk i forhold til budsjett. Dette ble dekket inn med midler som var til overs på de andre budsjettpostene.

Kr 567 899,- ble brukt til skadefellingsforsøk til godtgjøring og dekking av påløpte utgifter til kommunale fellingslag (rovviltforskriften §§ 9 og 9a). I januar-mars 2019 ble det gitt tillatelse til skadefelling av gaupe seks gauper i fire ulike områder i fylket. Samtlige gauper ble felt av kommunale skadefellingslag. I løpet av sommeren 2019 ble det gitt tillatelse til skadefelling av bjørn i Hattfjelldal, bjørn i Grane og jerv i Hemnes/Vefsn. Ingen av disse ble felt. Det ble imidlertid felt én bjørn på skadefelling i Evenes kommune, men denne saken ble håndtert av Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

Som tidligere år ser vi at skadefellingsforsøk på barmark er svært krevende. Rask felling av bjørnen i Evenes viser at det er nyttig med godt samarbeid mellom lokalt fellingslag og SNO og bruk av gode hundekvipasjer.

Det ble utbetalt kr 91 525,- i akuttmidler til reindriften i forbindelse med tapssituasjoner i februar-mai 2019, til intensivering av tilsyn/gjeting (FKT-forskrifta § 5 bokstav b). Vi erfarer at dette er nyttige tiltak som bidrar til bedre oversikt ved akutte skadesituasjoner på vinterbeitene. Vi mener det også bidrar til reduserte tap, både ved gjeters tilstedeværelse og ved at de får bedre grunnlag for å iverksette andre tiltak som for eksempel flytting av rein eller skadefelling av rovvilt. Rapporteringen fra



gjennomførte tiltak er imidlertid varierende. Dette fører til ekstraarbeid for både tilskuddsmottaker og oss, og også noen tilfeller hvor de ikke får utbetalt tilskudd på grunn av manglende eller svært sein rapportering.

Videre ble det utbetalt kr 134 510,- til akutt ekstraordinært tilsyn i sauene i forbindelse med tapssituasjoner (FKT-forskrifta § 5 bokstav b) og kr 371 536,- til akutt tidlig sankning av sau i Grane og Hemnes/Vefsn (FKT-forskrifta § 5 bokstav a).

Akuttmidler er et viktig virkemiddel for å håndtere tapssituasjoner som oppstår gjennom året. Vi anbefaler at det settes av budsjett til dette også i 2020.

Konfliktdempende tiltak

FKT-midlene brukes primært til tiltak som kan bidra til reduserte tap av sau og rein. I tillegg kan det gis tilskudd til personer, kommuner og organisasjoner for tiltak som har til hensikt å dempe konflikter forårsaket av rovvilt, jf. FKT-forskrifta § 7. Tiltak skal bidra til økt kunnskap om og forståelse for rovvilt og/eller rovviltforvaltning og tiltak rettet mot barn og unge skal prioriteres.

I 2019 ble det brukt kr 200 000,- til konfliktdempende tiltak, til videreføring av prosjektet «Rovdyrkunnskap» i regi av Nordland Nasjonalparksenter. Vi foreslår å videreføre dette prosjektet også i 2020.



Oversikt over forbruk og søknader fordelt på tiltakstyper:

FKT, kap. 1420.73.	Forbruk 2019 inkl. restmidler fra 2018	Fordelte restmidler 2019	Søknader 2020	Budsjettforslag 2020 inkl. restmidler 2019
Planlagte tiltak i saueneæringa				
- Planlagt tidlig sankning	375 054,-		573 234,-	
- Forsinket slipp på beite	26 500,-		104 480,-	
- Flytting til annet beite				
- Planlagt gjeting/ utvida tilsyn	774 316,-		2 552 100,-	
- Gjeterhunder/vokterhunder			30 000,-	
- El-gjerde til rovviltsikring				
- Beiting på inngjerdet areal				
- Beredskapsareal			66 000,-	
- Bruk av tekniske tiltak			25 000,-	
- Andre tiltak			50 000,-	
- Kadaverhundarbeid	180 000,-		152 500,-	
- Elektronisk overvåking	1 097 877,-		3 516 490,-	
- SUM sau	2 453 747,-	0,-	7 069 804,-	2 720 000,-
Planlagte tiltak i reindriftsnæringa				
- Flytting til annet beite	1 239 481,-	382 228,-	2 809 316,-	
- Planlagt intensiv gjeting	448 760,-		965 000,-	
- Kalving i gjerde				
- Fôring av rein i perioder	1 702 023,-	405 000,-	2 486 940,-	
- Bruk av tekniske tiltak			135 000,-	
- Tidlig slaktning	206 425,-		440 000,-	
- Andre tiltak			502 850,-	
- Kadaverhundarbeid				
- Elektronisk overvåking	29 989,-		433 800,-	
- SUM rein	3 626 678,-	787 228,-	7 772 906,-	4 080 000,-
Andre tapsforeb. tiltak				
- Felling/jakt	795 295,-		929 935,-	800 000,-
- FoU	215 000,-		400 250,-	400 000,-
- SUM andre tapsforeb. tiltak	1 010 295,-		1 330 185,-	1 200 000,-
Akutte tapsforeb. tiltak				
- Skadefelling	567 899,-			
- Sau - tidlig sankning	371 536,-			
- Sau - gjeting/ utvida tilsyn	134 510,-			
- Rein - intensiv gjeting	91 525,-			
- SUM Akutte tiltak	1 165 470,-			1 087 228,-
Konfliktdependende tiltak	200 000,-		230 000,-	200 000,-
SUM FKT	8 456 190,-	787 228,-	16 402 895,-	9 287 228,-

**Tjenestekjøp, kap. 1420.21**

De økonomiske rammene for region 7, Nordland er på kr 500 000,- til denne posten. Bakgrunnen for at dette er en egen post er for å sikre riktig budsjettering i tråd med Stortingets bevilgningsreglement. Midlene kan benyttes til tjenestekjøp og forskningsaktivitet, for eksempel forsknings- og utredningsoppgaver som bidrar til utvikling og iverksettelse av effektive forebyggende tiltak, eller evaluering av effekter av igangsatte tiltak.

Vi foreslår å videreføre praksis med bruk av disse midlene til bestandsregistrering i form av etablerte dusørordninger og mindre prosjekter, med et budsjett på kr 150 000,-. Videre foreslår vi å bruke disse midlene til medfinansiering av Fylkesmannens årlige reindriftsseminar for reindriften i Nordland, kr 50 000,-.

Før beitesesongen 2020 ønsker vi å gjennomføre et kursopplegg i regi av Norges Jeger- og Fiskerforbund for administrativ beredskap i kommunene. I brevet fra Miljødirektoratet om planleggingsrammer for rovviltneemndene i 2020 er dette kursopplegget omtalt og de ber om at det følges opp med aktuelle kommuner. Selve kurset er kostnadsfritt, men vi foreslår å sette av inntil kr 50 000,- til evt. utgifter som ikke dekkes gjennom kursholders avtale med direktoratet.

Resterende beløp til tjenestekjøp foreslår vi at inntil videre er ufordelt, og at sekretariatet i dialog med rovviltneemnda drøfter hvordan disse midlene kan brukes.

Sak 9/2018 Drøftinger/ orienteringer/ referatsaker**a) Status bestandsregistrering av gaupe og jerv**

Orientering legges fram i møte, v/ FMNO/SNO.

b) Lisensfelling, kvotejakt, skadefelling og ekstraordinære uttak

Orientering legges fram i møte, v/ FMNO/SNO.

c) Fagrapporter og lignende

Relevante fagrapporter, utredninger og lignende:

- [Inger Hansen m.fl. 2019. Tap av tamrein – et kunnskapsgrunnlag. NIBIO Rapport 5 \(174\).](#)
- [Tovmo, M. m.fl. 2019. Overvaking av kongeørn i Noreg 2019. Resultat frå 12 intensivt overvaka område. NINA Rapport 1748.](#)

d) Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen

Vedtaketts dato	Område	Hva
2020.01.29	Voengel Njaarke RBD	Intensiv gjeting
2020.02.04	Saltfjellet RBD	Intensiv gjeting
2020.02.17	Byrkije RBD	Intensiv gjeting
2020.02.24	Rana kommune	Avslag – skadefelling av gaupe

**e) Brev til nemnda**

Dato	Fra	Til	Kopi	Tema
2019.12.18	Mdir	Rowiltnemnda		Om kvotejakt på gaupe i region 4, 5 og 7
2019.12.18	Mdir		Rowiltnemnda	Om kvotejakt på gaupe i region 8
2020.01.23	Hemnes kommune	Rowiltnemnda		Invitasjon til dialogmøte
2020.02.11	Mdir	Rowiltnemnda		Beslutning om ekstraordinært uttak av jerv
2020.02.14	Mdir	FMNO		Kvote for betinget skadefelling av gaupe
2020.02.14	Mdir	KLD	Rowiltnemnda	Ved. medikamentell immobilisering av jerv
2020.02.17	Mdir	Rowiltnemnda		Beslutning om ekstraordinært uttak av jerv
2020.02.20	Mdir	Rowiltnemndene		Planleggingsrammer 2020

Sak 10/2020 Eventuelt

Ingen eventuellsaker er mottatt ved utsendelse av saksframlegg.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
fung. fylkesmiljøvernssjef

Stein Tage Domaas (e.f.)
fung. landbruks- og reindriftsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1. Brev fra KLD om oppnevning av nye medlemmer til roviltnemndene (ettersendes).
2. Utkast til protokoll fra møte 4/2019 i Roviltnemnda for region 7.
3. Utkast til protokoll fra møte 1/2020 i Roviltnemnda for region 7.
4. Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen i Nordland
5. Brev til nemnda